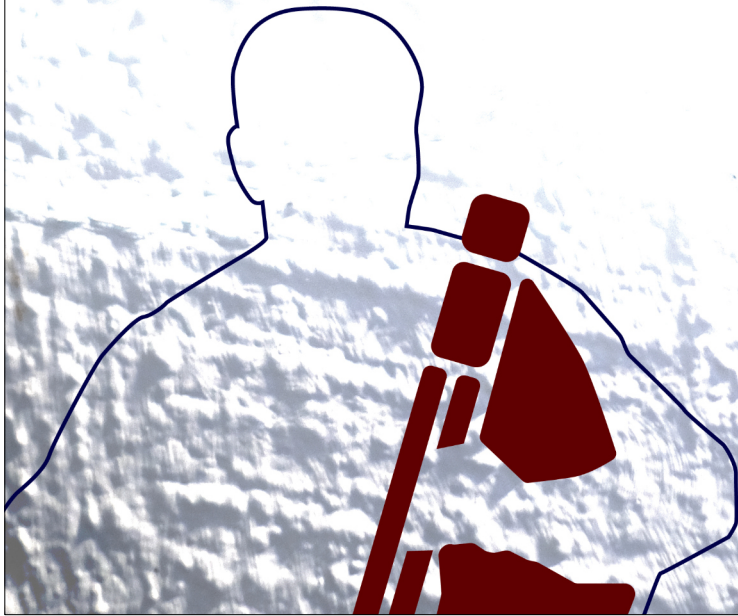

Den norske sekkepipe (?)

Vol II

Tellef Kvifte

1	Stevtoner	01:40
2	Jentebedrageren	01:33
3	Spinnaren	02:16
4	Ein etter Neri Neset	01:42
5	Da far sku te by'n	01:20
6	Bonde etter Håkon Asheim	02:01
7	Tri hjarter på ei tråd	01:58
8	Polska av Eva Sæther	01:40
9	Reisaren	02:15
10	E' du galen gut	01:15
11	Gamle Guro	01:54
12	Vetl-Imbert/Polska etter Troskari Mats/ Gamel-Holin	04:54
13	Lea deg, gamle Ola	02:09
14	Kolbrennervisa	00:36

Innspilt forskjellige steder 1995/1996,

Alle spor trad/arr Tellef Kvifte, bortsett fra 8, som er komponert av Eva Sæther

Opptak spor 1-4 og 7-14 v/Tellef Kvifte, spor 5 og 6 v/Mike Adcock

Mix og master: Tellef Kvifte

Taragot40

Forhistorien til dette albumet

I april 2022 fikk jeg en e-post fra Mike Adcock som minnte meg på at han hadde gjort noen opptak med meg midt på 90-tallet, med sekkepipe og sjøfløyte. Det fikk meg til å grave i opptak jeg gjorde på den tiden, men forlenget hadde glemt, og blant mye annet rart fant jeg flere opptak der jeg spiller slåtter og visetoner på sekkepipe. Instrumentet var bygget av Alban Faust; med melodipipe med dobbelt rørblad etter en fransk modell. Senere gikk jeg over til en annen type, også laget av Alban Faust; en modell han har døpt Nordic Uilleann Pipe. På den spilte jeg inn et album i 2015, [Den norske sekkepipa](#) (?), også med slåtter og visetoner. Her er altså oppfølgeren - som riktignok er spilt inn 20 år tidligere.

Om prosjektet: hardingfeleslåtter på sekkepipe

På 90-tallet bestemte jeg meg for at sekkepipe måtte være løsningen på et blåseinstrument som kunne brukes til hardingfeleslåtter. Men hardingfele på sekkepipe? Hvorfor? Hva er vitsen? Sekkepipe er jo skotsk, og hardingfeleslåtter norske, og dessuten låter jo hardingfeleslåtter best på hardingfele? Og

spilt på sekkepipe vil vel slåttene ikke lenger låte norskt?

Det var slett ikke slik jeg tenkte da jeg startet med å forsøke å spille slåtter på sekkepipe. For det første: det nasjonale og norske var aldri noe hovedpoeng for meg i denne sammenhengen. Jeg ble grepet av hardingfelemusikken fordi det er en spennende og særpreget musikk, ikke spesielt fordi den er norsk, men fordi den er annerledes enn alt annet jeg kjente fra før. Og jeg har lagt ned mange timer gjennom mange år på å lære å spille hardingfele. Faktisk er alle hardingfeleslåtter jeg spiller på sekkepipa først lært på fele. Men hvorfor ikke være fornøyd med det? Når jeg hører fint hardingfelespill, savner jeg jo ikke noe mer, og tenker slett ikke at det er synd utøveren ikke spiller sekkepipe!

Men lenge før jeg begynte å spille fele, spilte jeg diverse blåseinstrumenter. Selv om jeg så godt som la bort blåseinstrumentene en periode mens jeg lærte hardingfele, savnet jeg snart det spesielle med blåseinstrumenter og tok de opp igjen. Jeg begynte å spille slåttene på fløyte, og opplevde at det ble satt pris på av andre.

Med fløyta oppdaget jeg snart at det var mer enn melodiene som fascinerte meg med

hardingfelemusikken. Selve lyden i fela gir en kraft som fløyta ikke på noen måte kan matche, og en periode prøvde jeg også ut slåttene på sopransaksofon. Den kan gi mer kraft og råskap enn fløyta, men jeg savnet fortsatt mye. I tillegg kom at saksofonen lett blir assosiert med jazz, som jeg ikke ønsket i denne sammenhengen.

Sekkepipa ble løsningen. Den har en kraft og intensitet i tonen som få andre instrumenter; for meg fullt på høyde med elgitar med saftig vring. Så lenge det ikke er lyden av en skotsk highland pipe eller irsk uilleann pipe, vil den i norsk sammenheng ha mer preg av å være et generelt folkemusikkinstrument, og ikke noe som signaliserer en klar nasjonal identitet.

Videre: på fløyte og saksofon, vil lyden avbrytes hver gang man trekker pusten (om man ikke har lært seg såkalt sirkulærpust), mens sekkepipa, som fela, låter uavbrutt. Og endelig har man gjerne en bordun eller to på sekkepipa - selv om faste borduner ikke gir den samme typen tistemighet som feleslåtter, blir det nærmere fela enn fløyta og saksofonens ene melodilinje.

Etter noen år, var det ikke lenger spesielt viktig for meg i hvilken grad slåttene faktisk låter hardingfele, men heller i hvilken grad

slåttene fungerte godt som sekkepipeslatter. Siden jeg nå velger å gi dette ut, betyr vel det at jeg etterhvert ble rimelig fornøyd med det...

Om Tellef

Tellef har deltatt i norsk musikkliv i mer enn 50 år, som utøver i ulike genre og på ulike instrumenter som fløyter, saxer, klarinetter, krumhorn, keyboards, laptop, for å nevne noen.

Foruten å delta som musker på mange album, har han vært produsent og, i senere år, også opptakstekniker på flere album.

Som akademiker og lærer gjennom mange ved Norsk folkemusikksamling, Universitetene i Oslo og Bergen, Ole Bull Akademiet, og sist ved Institutt for folkekultur og folkemusikk på Rauland, har han preget en generasjon folkemusikere og forskere. Publikasjonene hans omfatter emner som form og struktur i folkemusikk, instrumentlære, musikkteknologi og rytmeteori.

Alltid på jakt etter nye utfordringer, startet han i 2014 plateselskapet [Taragot](#), som til i dag har gitt ut rundt 40 album.

Om låtene:

1 Stevtoner

To stevtoner; den første har jeg lært av Hanne Kjersti Yndestad; den andre av Kirsten Bråten Berg. To flotte toner fra to flotte utøvere, som jeg har hatt gleden av å samarbeide med.

2 Jentebedrageren

En gangar jeg har etter Salve Austenå;

3 Spinnaren

En springar jeg har etter Salve Austenå

4 Ein etter Neri Neset

Nok en gangar etter Salve Austenå.

Forhåpentlig husker jeg den tilstrekkelig riktig; av en eller annen grunn er dette en av de veldig få slåttene han spilte jeg ikke har opptak av.

5 Da far sku te by'n/Byferdsvisa

En visetone jeg lærte av Frode Nyvold.

Teksten går slik:

Det hende ein gong at han far sku te by'n

Eg spurde om eg kunn' få fylgja

Han far sei deg ja, men eg seie deg da

At i frå meg du inkje må skiljast

Nå skunda deg kjering og laga te mat

Legg klerne te guten i skrinet

Lat inkje gå av med kjeringjeprat

Sjå vinden han blese so fine

So landa me båten i Ola sin stø

Der sto det ein mann med tvou heste

Han brennevin har og han skjenkte han far

Eg va liten, eg fekk inkje smaka

Etter brødrene Spinnangr, Farsund. Vil du høre Frode synge denne, finnes den på hans utmerkede album [Soldater og redelig sjømenn](#).

6 Bonde etter Håkon Asheim

Denne slåtten lærte jeg av Håkon Asheim, i tida med Chateau Neuf Spellemannslag tidlig på 90-tallet. Denne har jeg også med på [Den norske sekkepipa?](#) Vol 1.

7 Tri hjerter på ei tråd

Springar etter Salve Austenå.

8 Polska av Eva Sæther

Eva Sæther har laget flere strålende låter, hvorav antagelig polskaen Fastän som Groupa har spilt inn er den mest kjente. Her en fin polska jeg brukte mye på denne sekkepipa.

9 Reisaren

Gangar etter Salve Austenå. Også mye brukt i Setesdal; Torleiv H. Bjørgum regnet denne til rammeslåttene, i den forstand at man kunne «komme på rammeslåttene» — dvs. i slik ekstase at man ikke klarte å slutte å spille — også med denne slåtten. Ellers regnes bare noen få slåtter på gorrlaust felestille (f-d-a-e) til rammeslåttene.

10 E du galen gut

Jeg husker ikke lenger hvor jeg har denne tonen fra. Den finnes i mange varianter i store

deler av landet.

11 Gamle Guro

Gangar etter Håkon Asheim. Denne brukte vi i Chateau Neuf spellemannslag (CNS), og den er spilt inn på Spell, som var den første av tre CDer CNS laget.

12 Vetl-Imbert/Polska etter Troskari Mats/Gamel-Holin

Den første og siste låten i dette settet har jeg plukket fra det store noteverket "Slåtter for vanlig fele, et fantastisk fem-binds verk der noen få tusen slåtter og varianter er utvalgt, transkribert og kommentert av Olav Sæta.

12 Lea deg, gamle Ola

Denne er også etter Salve Austenå

14 Kolbrennervisa

Visetone jeg lærte av Ånon Egeland. En vise jeg fikk et nært forhold til, da jeg fant et maskinskrevet ark med 18 vers på denne visa skrevet opp av min bestefar. Her er første vers:

Når eg aleine sitter

Og tida faller lang

Så tar eg penn og pappir

Og skriver opp en sang

Om alt som hende kan

Med skogens kolemiler

Og kolebrennarar